

Бабенко В.А.

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

Залежно від об'єкта і предмета дослідження інновації можна розглядати:

- як зміни (Й.Шумпетер, Ю.Яковець та ін.);
- як процес (Д.Тідд, Д.Бессант, К.Павітт, Б.Твісс, Б.Санто, вітчизняні економісти І.Школа, І.Буднікевич, О.Лапко, Д.Черванюв, Л.Нейкова та ін.);
- як результат (Х.Рігс, В.Хіпель, Р.Фатхутдінов, С.Покропивний).

Крім того, можна виділити два підходи до визначення інновацій: вузький та широкий. Згідно з першим інновація ототожнюється з новою технікою, технологією, промисловим виробництвом. Серед прихильників цього підходу дуже багато відомих економістів, зокрема Б.Твісс, Б.Санто, Ю.Яковець, В.Хіпель, Х.Рігс та ін. Це зумовлено великим значенням НТП в економічному зростанні будь-якої країни та технологічних зрушень у виробництві; досить швидко досягнутими вагомими економічними результатами технологічних інновацій, що піддаються кількісному виміру, недооцінкою прогресивних явищ, що відбуваються в організації, управлінні й соціальних умовах у суспільстві.

У широкому розумінні інновації розглядаються як побутове використання ідей, винаходів у вигляді нових продуктів, послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного характеру. Тобто ця категорія властива інтелектуальній та виробничій практиці людини і являє собою діяльність, у процесі якої формуються явища і нові продукти, послуги, які комерціалізуються в господарську діяльність; удосконалюються вже створені людиною об'єкти матеріальної сфери, розробляються методи, засоби, форми організаційного, економічного, соціального та юридичного характеру. Прихильниками цього напряму є М.Портер, П.Друкер, Д.Тідд, Д.Бессант, К.Павітт, Ю.Морозов та ін. [1, с.14].

На наш погляд, узагальнюючи різні визначення інновації, можна визначити, що специфічний зміст цієї категорії становлять зміни, а отже, головною функцією інноваційної діяльності є функція змін.

Зараз цілком зрозуміло, що інноваційний шлях розвитку для будь-якої країни є безальтернативним. Це підтверджують економічні показники промислово розвинутих країн, де частка нових чи вдосконалених технологій, продукції, обладнання, які містять нові знання чи рішення, становить від 70% до 85% приросту ВВП.

Глибоке розуміння змісту інновацій дає змогу правильно визначити стратегічні пріоритети при переході до інноваційної моделі розвитку, що є вельми важливим для України.

На нашу думку, основна увага має бути зосереджена на людському капіталі.

Категорія «людський капітал», як відомо, сформувалась на початку 1960-х рр. в рамках чиказької економічної школи. У монографічному дослідженні

О.І.Добриніна, С.О.Дятлова, К.Д.Циренової дається такий розгорнутий виклад її змісту: «Людський капітал – це адекватна постіндустріальному стану суспільства епохи науково-технічної революції форма вияву (організації, функціонування і розвитку) продуктивних сил (якостей, властивостей, здатностей, функцій, ролей) людини, які включені в систему соціально орієнтованої економіки ринкового типу як провідний елемент суспільного відтворення і вирішальний фактор економічного розвитку»[2, с.14]. Саме людський капітал, узагальнюючи багатство ідей, знань, майстерності, досвіду в усіх сферах суспільних відносин стає першоосновою, поштовхом і рушійною силою інноваційної діяльності.

Таким чином, на нашу думку, основні інвестиції в інновації мають бути саме в людський капітал. Інвестиції в людський капітал, як показує світовий досвід, мають свої особливості, які необхідно враховувати при формуванні інноваційної стратегії України:

1. Інвестиції в людський капітал приносять вищу віддачу, ніж вклади в інші види капіталу як з погляду окремої людини, так і суспільства в цілому.

2. Інвестиції в людський капітал мають подвійний ефект: поліпшують характеристики людини, на яку спрямовані інвестиції, а також тих людей, які надають послуги (навчальні, медичні тощо).

3. Інвестиції в людину дають вищу віддачу, коли їх буде зроблено в більш ранньому періоді її життя; проте триваліші якісні інвестиції принесуть більш значний і довший ефект.

4. В країнах, що розвиваються, норма віддачі від інвестицій в освіту перевищує норму віддачі на фізичний капітал і є вищою, ніж у розвинених країнах. Вищу віддачу мають вклади в академічну й загальну освіту, ніж у технічну чи професійну (відповідно 16% і 11%) [3, с.79,91].

Отже, основна питома вага інвестицій в інновації в нашій державі має направлятися не в матеріально-речові чинники виробництва, а безпосередньо в людину, тобто необхідно фінансувати соціально-трудоу сферу. Пріоритетної уваги потребує сфера освіти, в тому числі, початкова і середня, що закладає фундамент фахової підготовки, а також академічна і загальна. Україна має скористатися можливостями, про які свідчить світовий досвід, щоб увійти на рівних до світової спільноти.

Література

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізми розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003.- 394 с.
2. Добрынин А.И., Дятлов С.А., Цыренова Е.Д. Человеческий капитал в транзитивной экономике: формирование, оценка, эффективность использования. – СПб: Наука, 1999.
3. Коровський А.В. Еволюція людського фактора економіки та проблеми його формування: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 184 с.